

Repertoriul jurisprudenței

HOTĂRÂREA CURȚII (Camera a treia)

12 octombrie 2016*

„Trimitere preliminară — Proprietate intelectuală — Drept de autor și drepturi conexe — Directiva 91/250/CEE — Articolul 4 literele (a) și (c) — Articolul 5 alineatele (1) și (2) — Directiva 2009/24/CE — Articolul 4 alineatele (1) și (2) — Articolul 5 alineatele (1) și (2) — Protecția juridică a programelor pentru calculator — Revânzare «de ocazie» de copii ale unor programe pentru calculator sub licență pe suporturi fizice care nu sunt originale — Epuizarea dreptului de distribuție — Drept exclusiv de reproducere”

În cauza C-166/15,

având ca obiect o cerere de decizie preliminară formulată în temeiul articolului 267 TFUE de Rigas apgabaltiesas Krimināllietu tiesu kolēģija (Camera pentru cauze penale a Curții Regionale din Riga, Letonia), prin decizia din 18 martie 2015, primită de Curte la 13 aprilie 2015, în procedura penală împotriva

Aleksandrs Ranks,

Jurijs Vasiļevičs,

cu participarea:

Finanšu un ekonomisko noziegumu izmeklēšanas prokuratūra,

Microsoft Corp.,

CURTEA (Camera a treia),

compusă din domnul L. Bay Larsen, președinte de cameră, și domnii M. Vilaras (raportor), M. Safjan, J. Malenovský și D. Šváby, judecători,

avocat general: domnul H. Saugmandsgaard Øe,

grefier: domnul I. Illéssy, administrator,

având în vedere procedura scrisă și în urma ședinței din 16 martie 2016,

luând în considerare observațiile prezentate:

- pentru domnii Ranks și Vasiļevičs, de M. Krūmiņš, advokāts;
- pentru Microsoft Corp., de I. Veikša, de I. Krodere și de N. Tuominen, advokātes;

* Limba de procedură: letona.

- pentru guvernul leton, de I. Kalniņš și de J. Treijs-Gigulis, în calitate de agenți;
  - pentru guvernul italian, de G. Palmieri, în calitate de agent, asistată de F. Varrone, avvocato dello Stato;
  - pentru guvernul polonez, de B. Majczyna, în calitate de agent;
  - pentru Comisia Europeană, de J. Samnadda și de A. Sauka, în calitate de agenți,
- după ascultarea concluziilor avocatului general în ședința din 1 iunie 2016,
pronunță prezenta

Hotărâre

- 1 Cererea de pronunțare a unei hotărâri preliminare privește, în mod formal, interpretarea articolului 4 alineatul (2) și a articolului 5 alineatele (1) și (2) din Directiva 2009/24/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 23 aprilie 2009 privind protecția juridică a programelor pentru calculator (JO 2009, L 111, p. 16).
- 2 Această cerere a fost formulată în cadrul unor proceduri penale inițiate de Finanšu un ekonomisko noziegumu izmeklēšanas prokuratūra (Parchetul pentru investigarea infracțiunilor financiare și economice, Letonia) împotriva domnilor Aleksandrs Ranks și Jurijs Vasiļevičs, cercetați pentru vânzare ilegală în bandă organizată de obiecte protejate de dreptul de autor, utilizare nelegală cu intenție a mărcii altuia care cauzează un prejudiciu grav drepturilor și intereselor protejate de lege ale persoanelor și exercitare a unei activități comerciale neautorizate pentru motivul că au comercializat, prin intermediul unei piețe online, copii ale unor programe pentru calculator de ocazie înregistrate pe suporturi care nu sunt originale.

Cadrul juridic

Dreptul Uniunii

Directiva 2009/24

- 3 Articolul 4 alineatul (1) litera (a) și alineatul (2) din Directiva 2009/24 prevede:

„(1) Sub rezerva articolelor 5 și 6, drepturile exclusive ale titularului în înțelesul articolului 2 cuprind dreptul de a efectua sau de a autoriza:

- a) reproducerea permanentă sau provizorie a unui program pentru calculator, în totalitate sau parțial, prin orice mijloc și sub orice formă. În măsura în care încărcarea, prezentarea, rularea, transmiterea sau stocarea programului pentru calculator necesită o astfel de reproducere a programului, aceste acte de reproducere sunt supuse autorizării de către titularul dreptului;

[...]

(2) Prima vânzare a copiei unui program pentru calculator în cadrul Comunității de către titularul dreptului sau cu consimțământul acestuia epuizează dreptul de distribuție a acestei copii în Comunitate, cu excepția dreptului de a controla închirierile ulterioare ale programului pentru calculator sau ale unei copii a acestuia.”

4 Articolul 5 alineatele (1) și (2) din directiva menționată prevede:

„(1) În absența unor clauze contractuale speciale, nu necesită autorizarea de către titular actele menționate la articolul 4 alineatul (1) literele (a) și (b), în cazul în care aceste acte sunt necesare pentru a permite dobânditorului legal să utilizeze programul pentru calculator conform destinației sale, inclusiv pentru a corecta erorile.

(2) Realizarea unei copii de rezervă de către o persoană care are dreptul de utilizare a programului pentru calculator nu poate fi împiedicată prin contract, în măsura în care aceasta este necesară pentru utilizarea respectivă.”

Directiva 91/250/CEE

5 Articolul 4 din Directiva 91/250/CEE a Consiliului din 14 mai 1991 privind protecția juridică a programelor pentru calculator (JO 1991, L 122, p. 42, Ediție specială, 17/vol. 1, p. 14) prevedea:

„Sub rezerva articolelor 5 și 6, drepturile exclusive ale titularului în înțelesul articolului 2 cuprind dreptul de a efectua sau de a autoriza:

a) reproducerea permanentă sau provizorie a unui program pentru calculator, în totalitate sau parțial, prin orice mijloc și sub orice formă. În măsura în care încărcarea, prezentarea, rularea, transmiterea sau stocarea programului pentru calculator necesită o astfel de reproducere a programului, aceste acte de reproducere sunt supuse autorizării de către titularul dreptului;

[...]

c) orice formă de distribuție publică, inclusiv închirierea originalului sau a copiilor unui program pentru calculator. Prima vânzare a copiei unui program pentru calculator în cadrul Comunității de către titularul dreptului sau cu consimțământul acestuia epuizează dreptul de distribuție a acestei copii în Comunitate, cu excepția dreptului de a controla închirierile ulterioare ale programului pentru calculator sau ale unei copii a acestuia.”

6 Articolul 5 alineatele (1) și (2) din directiva menționată avea următorul cuprins:

„(1) În absența unor clauze contractuale speciale, nu necesită autorizarea de către titular actele prevăzute la articolul 4 literele (a) și (b), în cazul în care aceste acte sunt necesare pentru a permite dobânditorului legal să utilizeze programul pentru calculator conform destinației sale, inclusiv pentru a corecta erorile.

(2) Realizarea unei copii de rezervă de către o persoană care are dreptul de utilizare a programului pentru calculator nu poate fi împiedicată prin contract, în măsura în care aceasta este necesară pentru utilizarea respectivă.”

7 Articolul 7 alineatul (1) din aceeași directivă era redactat astfel:

„Fără a aduce atingere dispozițiilor articolelor 4, 5 și 6, statele membre iau, în conformitate cu legislațiile lor interne, măsuri adecvate împotriva persoanelor care săvârșesc unul din actele enumerate la literele (a), (b) și (c) de mai jos:

a) punerea în circulație a copiei unui program pentru calculator cunoscând sau având motive întemeiate să cunoască că este contrafăcută;

b) deținerea în scopuri comerciale a copiei unui program pentru calculator cunoscând sau având motive întemeiate să cunoască că este contrafăcută;

[...]”

8 Directiva 91/250 a fost abrogată prin Directiva 2009/24.

Dreptul leton

9 Articolul 32 din Autortiesību likums (Legea privind dreptul de autor), intitulat „Epuizarea dreptului de distribuție”, prevede că dreptul de a distribui o operă este epuizat în momentul în care opera este vândută sau înstrăinată în alt mod pentru prima dată în Uniunea Europeană, dacă vânzarea este realizată de către autorul însuși sau cu consimțământul acestuia. Respectiva dispoziție se aplică numai operelor materiale sau copiilor acestora.

Litigiul principal și întrebările preliminare

10 Domnii Ranks și Vasiļevičs sunt cercetați pentru vânzarea, între 28 decembrie 2001 și 22 decembrie 2004, pe o piață online, a diferite programe pentru calculator editate de Microsoft Corp. precum versiuni ale programului Microsoft Windows și ale suitei de birou Microsoft Office protejate de dreptul de autor.

11 Numărul de exemplare de programe pentru calculator vândute, estimat la mai mult de 3 000, nu a putut fi determinat cu precizie în cursul anchetei, și nici quantumul exact al venitului din aceste vânzări. Quantumul prejudiciului material cauzat Microsoft prin activitățile domnilor Ranks și Vasiļevičs a fost totuși evaluat, în funcție de sumele creditate în contul lor PayPal, la 293 548,40 dolari americani (USD) (aproximativ 265 514 euro).

12 Domnii Ranks și Vasiļevičs sunt cercetați pentru mai multe încălcări ale legii penale letone și, mai precis, în primul rând, pentru vânzare nelegală în bandă organizată de obiecte protejate de dreptul de autor, în al doilea rând, pentru utilizare nelegală cu intenție a mărcii altuia și, în al treilea rând, pentru exercitarea unei activități comerciale neautorizate.

13 Prin hotărârea din 3 ianuarie 2012, aceștia au fost găsiți vinovați, în primă instanță, de fapte de vânzare nelegală în bandă organizată de obiecte protejate de dreptul de autor și de utilizare nelegală cu intenție a mărcii altuia, infracțiuni prevăzute și sancționate la articolul 149 alineatul (3) și, respectiv, la articolul 206 alineatul (2) din Legea penală letonă, și au fost obligați să despăgubească parțial Microsoft pentru prejudiciul său, precum și să plătească toate cheltuielile de judecată.

14 Atât Ministerul Public, cât și domnii Ranks și Vasiļevičs, precum și Microsoft au declarat apel împotriva respectivei hotărâri la Rīgas apgabaltiesas Kriminālietu tiesu kolēģija (Camera pentru cauze penale a Curții Regionale din Riga, Letonia), care, prin hotărârea din 22 martie 2013, a infirmat hotărârea menționată în măsura în care prin aceasta domnii Ranks și Vasiļevičs au fost declarați vinovați de infracțiunea de vânzare nelegală în bandă organizată de obiecte protejate prin dreptul de autor și li s-a aplicat o pedeapsă.

15 Ministerul Public, precum și domnii Ranks și Vasiļevičs au introdus, fiecare, o acțiune în revizuire în fața Augstākās tiesas Senāts (Senatul Curții Supreme, Letonia), care, prin ordonanța din 13 octombrie 2013, a anulat în tot hotărârea pronunțată de Rīgas apgabaltiesa Kriminālietu tiesu kolēģija (Camera pentru cauze penale a Curții Regionale din Riga) și a trimis cauza spre rejudecare la o instanță a curții de apel.

- 16 În cursul rejudecării cauzei, Rīgas apgabaltiesa Krimināllietu tiesu kolēģija (Camera pentru cauze penale a Curții Regionale din Riga) a fost invitată de domnii Ranks și Vasiļevičs să sesizeze Curtea cu o cerere de decizie preliminară privind interpretarea articolului 4 alineatul (2) și a articolului 5 alineatele (1) și (2) din Directiva 2009/24.
- 17 În aceste condiții, Rīgas apgabaltiesa Krimināllietu tiesu kolēģija (Camera pentru cauze penale a Curții Regionale din Riga) a hotărât să suspende judecarea cauzei și să adreseze Curții următoarele întrebări preliminare:
- „1) O persoană care a achiziționat un program pentru calculator cu licență «de ocazie», [înregistrat] pe un disc care nu este original, care funcționează și care nu este folosit de niciun alt utilizator, poate, în temeiul articolului 5 alineatul (1) și al articolului 4 alineatul (2) din Directiva 2009/24, să invoce epuizarea dreptului de a distribui un exemplar (copie) al respectivului program, pe care primul dobânditor l-a achiziționat de la titularul drepturilor prin intermediul discului original, în condițiile în care discul s-a deteriorat, iar primul dobânditor a șters exemplarul său (copia) și nu îl mai folosește?
- 2) În cazul în care răspunsul la prima întrebare este afirmativ, o persoană care poate invoca epuizarea dreptului de a distribui un exemplar (copie) al programului pentru calculator are dreptul să revândă respectivul program unui terț pe un disc care nu este cel original, în sensul articolului 4 alineatul (2) și al articolului 5 alineatul (2) din Directiva 2009/24?”

Cu privire la întrebările preliminare

- 18 Cu titlu introductiv, trebuie amintit că, astfel cum a arătat avocatul general la punctul 4 din concluzii, Directiva 2009/24, al cărei articol 10 abrogă Directiva 91/250, a intrat în vigoare la 25 mai 2009, în aplicarea articolului 11. Or, din decizia de trimitere reiese că domnii Ranks și Vasiļevičs sunt cercetați pentru fapte săvârșite între 28 decembrie 2001 și 22 decembrie 2004. Rezultă că litigiul principal intră sub incidența Directivei 91/250, iar nu a Directivei 2009/24.
- 19 În consecință, cele două întrebări, care privesc interpretarea articolului 4 alineatul (2) din această din urmă directivă, ce instituie principiul epuizării dreptului de distribuție al titularului dreptului de autor, și a articolului 5 alineatele (1) și (2) din directiva menționată, ce prevede excepții de la dreptul exclusiv de reproducere al respectivului titular, trebuie interpretate în sensul că au în vedere dispozițiile echivalente ale Directivei 91/250, și anume articolul 4 litera (c), pe de o parte, și articolul 4 litera (a), precum și articolul 5 alineatele (1) și (2), pe de altă parte.

Cu privire la admisibilitate

- 20 Guvernul leton a exprimat îndoieli cu privire la admisibilitatea întrebărilor, arătând că instanța de trimitere pare să considere că domnii Ranks și Vasiļevičs au achiziționat în mod legal obiecte protejate de dreptul de autor, în pofida faptului că, astfel cum ar reieși din decizia de trimitere, programele pentru calculator în litigiu ar fi contrafaceri.
- 21 În această privință, trebuie amintit că, în cadrul procedurii instituite la articolul 267 TFUE, numai instanța națională, care este sesizată cu soluționarea litigiului și care trebuie să își asume răspunderea pentru hotărârea judecătorească ce urmează a fi pronunțată, are competența să aprecieze, luând în considerare particularitățile cauzei, atât necesitatea unei hotărâri preliminare pentru a fi în măsură să pronunțe propria hotărâre, cât și relevanța întrebărilor pe care le adresează Curții. În consecință, în cazul în care întrebările adresate privesc interpretarea dreptului Uniunii, Curtea este, în principiu, obligată să se pronunțe (a se vedea Hotărârea din 12 octombrie 2010, Rosenblatt, C-45/09, EU:C:2010:601, punctul 32 și jurisprudența citată).

- 22 Potrivit unei jurisprudențe constante, întrebările referitoare la interpretarea dreptului Uniunii adresate de instanța națională în cadrul normativ și factual pe care îl definește sub răspunderea sa și a cărui exactitate Curtea nu are competența să o verifice beneficiază de o prezumție de relevanță. Curtea poate refuza să se pronunțe asupra unei cereri de decizie preliminară formulate de o instanță națională numai dacă este evident că interpretarea solicitată a dreptului Uniunii nu are nicio legătură cu realitatea sau cu obiectul litigiului principal, atunci când problema este de natură ipotetică sau atunci când Curtea nu dispune de elementele de fapt și de drept necesare pentru a răspunde în mod util la întrebările care i-au fost adresate (a se vedea Hotărârea din 12 octombrie 2010, Rosenblatt, C-45/09, EU:C:2010:601, punctul 33 și jurisprudența citată).
- 23 În speță, cauza principală privește aspectul dacă revânzarea copiilor unor programe pentru calculator de ocazie pe care au săvârșit-o domnii Ranks și Vasiļevičs este legală în raport cu condițiile prevăzute de Directiva 91/250. Răspunsul care urmează să fie dat depinde, așadar, în mod direct de interpretarea articolului 4 litera (c) din această directivă, care instituie principiul epuizării dreptului de distribuție al titularului dreptului de autor, precum și a articolului 4 litera (a) și a articolului 5 alineatele (1) și (2) din directiva menționată, care acordă, în beneficiul respectivului titular, un drept exclusiv de reproducere și prevăd excepții de la acest drept.
- 24 Rezultă că întrebările sunt admisibile.

Cu privire la fond

- 25 Prin intermediul celor două întrebări, care trebuie analizate împreună, instanța de trimitere solicită în esență să se stabilească dacă articolul 4 literele (a) și (c), precum și articolul 5 alineatele (1) și (2) din Directiva 91/250 trebuie interpretate în sensul că dobânditorul copiei unui program pentru calculator de ocazie, înregistrată pe un suport fizic care nu este original, poate, în aplicarea principiului epuizării dreptului de distribuție al titularului dreptului, să revândă o astfel de copie atunci când, pe de o parte, suportul fizic original al acestui program, livrat dobânditorului inițial, a fost avariat și atunci când, pe de altă parte, respectivul dobânditor inițial a șters exemplarul său al acestei copii sau a încetat să îl utilizeze.
- 26 În această privință, trebuie amintit mai întâi că, în conformitate cu articolul 4 litera (c) din directiva menționată, prima vânzare a copiei unui program pentru calculator în cadrul Uniunii, de către titularul dreptului sau cu consimțământul acestuia, epuizează dreptul de distribuție a acestei copii în Uniune.
- 27 Din respectiva dispoziție reiese că epuizarea dreptului de distribuție a copiei unui program pentru calculator este subordonată dublei condiții ca aceasta să fi fost introdusă pe piață, mai precis, să fi fost vândută de titularul dreptului sau cu consimțământul său, și ca această comercializare să fi avut loc în Uniune [a se vedea prin analogie, în ceea ce privește articolul 4 din Directiva 2001/29/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 22 mai 2001 privind armonizarea anumitor aspecte ale dreptului de autor și drepturilor conexe în societatea informațională (JO 2001, L 167, p. 10, Ediție specială, 17/vol. 1, p. 230, rectificare în JO 2008, L 314, p. 16), Hotărârea din 12 septembrie 2006, Laserdisken, C-479/04, EU:C:2006:549, punctul 21, precum și Hotărârea din 22 ianuarie 2015, Art & Allposters International, C-419/13, EU:C:2015:27, punctul 31].
- 28 Or, Curtea a hotărât deja că termenul „vânzare”, vizat de dispoziția menționată, care trebuie interpretat în sens larg, include toate formele de comercializare a copiei unui program pentru calculator care se caracterizează prin acordarea unui drept de utilizare a acestei copii, pentru o perioadă nelimitată, în schimbul plății unui preț destinat să permită titularului dreptului de autor asupra programului respectiv obținerea unei remunerații corespunzătoare valorii economice a copiei menționate (a se vedea în acest sens Hotărârea din 3 iulie 2012, UsedSoft, C-128/11, EU:C:2012:407, punctul 49).

- 29 Este cert că prima comercializare în Uniune, de către titularul dreptului de autor, a unei copii a programului său pentru calculator înregistrate pe un suport fizic precum dischete, CD-ROM sau DVD-ROM constituie o primă vânzare a acestei copii în sensul articolului 4 litera (c) din Directiva 91/250. Pe de altă parte, este necesar să se considere că, în absența oricărei indicații contrare în decizia de trimitere, o astfel de vânzare este însoțită de o licență de utilizare nelimitată a copiei respective.
- 30 Din ceea ce precedă rezultă că, în temeiul articolului 4 litera (c) din directiva menționată, titularul dreptului de autor asupra unui program pentru calculator care a vândut, în Uniune, copia acestui program pe un suport fizic precum un CD-ROM sau un DVD-ROM, însoțită de o licență de utilizare nelimitată a programului respectiv, nu se mai poate opune revânzărilor ulterioare de către dobânditorul inițial sau de către dobânditorii succesivi ai acestei copii, în pofida existenței unor dispoziții contractuale care interzic orice transmitere ulterioară (a se vedea în acest sens Hotărârea din 3 iulie 2012, *UsedSoft*, C-128/11, EU:C:2012:407, punctul 77).
- 31 Cu toate acestea, întrebările adresate nu vizează ipoteza revânzării copiei unui program pentru calculator de ocazie, înregistrată pe un suport fizic original, de către dobânditorul său inițial, ci pe aceea a revânzării copiei unui program pentru calculator de ocazie, înregistrată pe un suport fizic care nu este original, de către o persoană care a achiziționat-o de la dobânditorul inițial sau de la un dobânditor ulterior.
- 32 Microsoft, guvernele italian și polonez, precum și Comisia Europeană arată, în această privință, în observațiile lor că principiul epuizării dreptului de distribuție prevăzut la articolul 4 litera (c) din Directiva 91/250 nu își găsește aplicarea decât pentru suportul fizic original (dischetă, CD-ROM sau DVD-ROM), vândut primului dobânditor, pe care este înregistrată copia programului pentru calculator introdusă pe piață de către titularul dreptului sau cu consimțământul acestuia, iar nu pentru suportul fizic care nu este original, al respectivei copii.
- 33 Această argumentație nu poate fi admisă ca atare.
- 34 Astfel, epuizarea dreptului de distribuție prevăzută la articolul 4 litera (c) din Directiva 91/250 privește însăși copia programului pentru calculator și licența de utilizare care o însoțește, iar nu suportul fizic pe care respectiva copie a fost eventual pusă în vânzare pentru prima dată în Uniune de către titularul dreptului de autor sau cu consimțământul acestuia.
- 35 În această privință, din jurisprudența Curții reiese că articolul 4 alineatul (2) din Directiva 2009/24, care reproduce cuprinsul articolului 4 litera (c) din Directiva 91/250, se referă, fără alte precizări, la „vânzare[a] copiei unui program pentru calculator” și nu face, așadar, nicio distincție în funcție de forma materială sau imaterială a copiei în cauză (a se vedea în acest sens Hotărârea din 3 iulie 2012, *UsedSoft*, C-128/11, EU:C:2012:407, punctul 55).
- 36 Curtea a dedus din aceasta în special că epuizarea dreptului de distribuție prevăzut la articolul 4 alineatul (2) din Directiva 2009/24 produce efecte după prima vânzare în Uniune a copiei unui program pentru calculator de către titularul dreptului de autor sau cu consimțământul său, indiferent de aspectul dacă vânzarea privește o copie materială sau o copie imaterială a programului respectiv (Hotărârea din 3 iulie 2012, *UsedSoft*, C-128/11, EU:C:2012:407, punctele 55 și 61).
- 37 Cu toate acestea, articolul 4 litera (a) din Directiva 91/250 acordă de asemenea titularului dreptului de autor asupra unui program pentru calculator dreptul exclusiv de a efectua și de a autoriza reproducerea permanentă sau provizorie a programului respectiv, în totalitate sau parțial, prin orice mijloc și sub orice formă, sub rezerva excepțiilor prevăzute la articolele 5 și 6 din această directivă.

- 38 Dobânditorul legal al copiei unui program pentru calculator, introdusă pe piață de către titularul dreptului sau cu consimțământul său, poate, în consecință, să revândă de ocazie acest program, în aplicarea principiului epuizării dreptului de distribuție prevăzut la articolul 4 litera (c) din Directiva 91/250, în măsura în care cesiunea respectivă nu aduce atingere dreptului exclusiv de reproducere garantat acestui titular prin articolul 4 litera (a) din directiva amintită și, așadar, cu condiția ca orice act de reproducere a programului menționat să fie autorizat de respectivul titular sau să intre sub incidența excepțiilor prevăzute la articolele 5 și 6 din directiva respectivă.
- 39 Domnii Ranks și Vasiļeviĉs, precum și Comisia susțin în observațiile lor că principiul epuizării dreptului de distribuție permite revânzarea copiei unui program pentru calculator, înregistrată pe un suport fizic care nu este original, în ipoteza în care suportul fizic original a fost avariat, sub rezerva respectării condițiilor stabilite de Curte în Hotărârea din 3 iulie 2012, *UsedSoft* (C-128/11, EU:C:2012:407). Potrivit acestor condiții, dobânditorul inițial al copiei unui program, înregistrată pe un suport fizic original, ar trebui să dispună de o licență de utilizare nelimitată a programului respectiv și să facă inutilizabilă orice copie a programului menționat rămasă în posesia sa la momentul revânzării acesteia. Realizarea copiei unui program pentru calculator pe un suport fizic care nu este original ar fi autorizată, într-o astfel de ipoteză, în temeiul excepțiilor de la dreptul exclusiv de reproducere prevăzute la articolul 5 alineatele (1) și (2) din aceeași directivă.
- 40 În această privință, trebuie amintit, în primul rând, că articolul 5 alineatul (2) din Directiva 91/250 prevede că realizarea unei copii de rezervă de către o persoană care are dreptul de utilizare a unui program pentru calculator nu poate fi împiedicată prin contract, în măsura în care aceasta este necesară pentru utilizarea respectivă. Articolul 9 alineatul (1) din această directivă precizează că orice dispoziție contractuală contrară articolului 5 alineatul (2) este nulă și neavenită.
- 41 Astfel cum reiese din articolul 5 alineatul (2) din directiva menționată, realizarea unei copii de rezervă a unui program pentru calculator este, așadar, supusă îndeplinirii a două condiții. Această copie trebuie, pe de o parte, să fie realizată de o persoană care are dreptul să utilizeze respectivul program și, pe de altă parte, să fie necesară utilizării menționate.
- 42 Această dispoziție, care instituie o excepție de la dreptul exclusiv de reproducere al titularului dreptului de autor asupra unui program pentru calculator, trebuie, în conformitate cu jurisprudența reiterată a Curții, să facă obiectul unei interpretări restrictive (a se vedea prin analogie Hotărârea din 1 decembrie 2011, *Painer*, C-145/10, EU:C:2011:798, punctul 109).
- 43 Rezultă că o copie de rezervă a unui program pentru calculator nu poate fi realizată și utilizată decât pentru a răspunde în mod exclusiv nevoilor persoanei care are dreptul să utilizeze acest program și că, prin urmare, respectiva persoană nu poate, chiar în cazul în care ar fi avariat, ar fi distrus sau ar fi pierdut suportul fizic original al programului menționat, să utilizeze această copie în vederea revânzării respectivului program de ocazie către o terță persoană.
- 44 În consecință, astfel cum arată Microsoft și guvernele italian și polonez în observațiile lor, dobânditorul legal al copiei unui program pentru calculator, însoțită de o licență de utilizare nelimitată, care intenționează să o revândă după epuizarea drepturilor de distribuție ale titularului drepturilor de autor în aplicarea articolului 4 litera (c) din Directiva 91/250 nu poate, în lipsa unei autorizări din partea acestui titular, să cedeze subdobânditorului copia de rezervă a respectivului program realizată în temeiul articolului 5 alineatul (2) din directiva menționată, pentru motivul că a avariat, a distrus sau a pierdut suportul fizic original care i-a fost vândut de respectivul titular sau cu consimțământul său.
- 45 În speță, deși, din decizia de trimitere, reiese că domnii Ranks și Vasiļeviĉs au revândut copii ale unor programe pentru calculator înregistrate pe suporturi fizice care nu sunt originale, nu se precizează în aceasta dacă, fiind dobânditorii inițiali ai respectivelor programe, au realizat ei înșiși copiile revândute sau dacă acestea din urmă au fost realizate de persoanele de la care le-au achiziționat, indiferent dacă acestea din urmă sunt sau nu sunt dobânditori legali inițiali.

- 46 Trebuie totuși să se constate că, oricare ar fi condițiile în care domnii Ranks și Vasiļeviĉs au achiziționat copiile programelor pentru calculator pe care le-au revândut, aceștia intră sub incidența dispozițiilor articolului 7 alineatul (1) literele (a) și (b) din Directiva 91/250, dacă se stabilește că au pus în circulație și au deținut în scopuri comerciale copii contrafăcute ale unor programe pentru calculator.
- 47 Cu toate acestea, instanța de trimitere este singura competentă să stabilească, având în vedere elementele de fapt pe care le-a identificat, pentru fiecare copie a unui program pentru calculator revândută de domnii Ranks și Vasiļeviĉs, dacă aceasta din urmă este o copie contrafăcută în sensul articolului 7 alineatul (1) din directiva menționată și să acționeze în consecință, după caz.
- 48 În al doilea rând, trebuie amintit că, în temeiul articolului 5 alineatul (1) din Directiva 91/250, atunci când actul de reproducere este necesar pentru a permite dobânditorului legal să utilizeze programul conform destinației sale, nu este supus autorizării de către titularul dreptului, sub rezerva unor dispoziții contractuale specifice.
- 49 În această privință, din jurisprudența Curții reiese că, pentru dobânditorul copiei unui program pentru calculator, faptul de a cumpăra și de a descărca această copie care se găsește pe site-ul internet al titularului dreptului constituie o reproducere care este autorizată în temeiul articolului 5 alineatul (1) din directiva menționată, în măsura în care este necesară pentru a-i permite să utilizeze respectivul program conform destinației sale (a se vedea în acest sens Hotărârea din 3 iulie 2012, UsedSoft, C-128/11, EU:C:2012:407, punctul 75).
- 50 În plus, Curtea a hotărât că, în cazul revânzării copiei programului pentru calculator cumpărat și descărcat de primul dobânditor de pe site-ul internet al titularului dreptului, subdobânditorul acestei copii, care este un dobânditor legal în sensul articolului 5 alineatul (1) din Directiva 91/250, are de asemenea dreptul, în conformitate cu această dispoziție, să descarce pe calculatorul său copia menționată, respectiva descărcare constituind o reproducere a acestui program necesară pentru a-i permite să îl utilizeze conform destinației sale (a se vedea în acest sens Hotărârea din 3 iulie 2012, UsedSoft, C-128/11, EU:C:2012:407, punctele 80 și 81).
- 51 Trebuie totuși să se arate că împrejurările cauzei principale se disting de cele în discuție în cauza care a condus la pronunțarea hotărârii din 3 iulie 2012, UsedSoft (C-128/11, EU:C:2012:407). Din elementele dosarului de care dispune Curtea reiese astfel că domnii Ranks și Vasiļeviĉs au comercializat pe internet copii ale unor programe pentru calculator pe suporturi fizice care nu sunt originale, în privința cărora nimic nu permite să se presupună că le-ar fi cumpărat și le-ar fi descărcat inițial de pe site-ul internet al titularului dreptului.
- 52 Nu este mai puțin adevărat că situația dobânditorului legal al copiei unui program pentru calculator, vândută înregistrată pe un suport fizic care ar fi fost avariat, distrus sau pierdut, și cea a dobânditorului legal al copiei unui program pentru calculator cumpărate și descărcate de pe internet sunt comparabile în raport cu principiul epuizării dreptului de distribuție și cu dreptul exclusiv de reproducere recunoscut titularului dreptului.
- 53 Dobânditorul legal al copiei unui program pentru calculator, care deține o licență de utilizare nelimitată a acestui program, însă care nu mai dispune de suportul fizic original pe care i-a fost livrată inițial respectiva copie întrucât a distrus-o, a avariat-o sau a pierdut-o, nu poate, numai pentru acest motiv, să fie privat de orice posibilitate de a revinde de ocazie unei terțe persoane copia menționată, în caz contrar epuizarea dreptului de distribuție prevăzută la articolul 4 litera (c) din Directiva 91/250 fiind lipsită de efect util (a se vedea în acest sens Hotărârea din 3 iulie 2012, UsedSoft, C-128/11, EU:C:2012:407, punctul 83).

- 54 De asemenea, astfel cum a recunoscut Microsoft în răspunsul său scris la întrebările adresate de Curte, dobânditorul legal al licenței de utilizare nelimitată a copiei unui program pentru calculator de ocazie trebuie să poată descărca acest program de pe site-ul internet al titularului dreptului de autor, descărcarea menționată constituind o reproducere necesară a unui program pentru calculator care îi permite să îl utilizeze pe acesta din urmă conform destinației sale, după cum a statuat Curtea în Hotărârea din 3 iulie 2012, UsedSoft (C-128/11, EU:C:2012:407, punctul 85).
- 55 Trebuie amintit însă că dobânditorul inițial al copiei programului pentru calculator, cu privire la care dreptul de distribuție al titularului dreptului de autor este epuizat conform articolului 4 litera (c) din Directiva 91/250, care revinde de ocazie copia respectivă, trebuie, pentru a evita încălcarea dreptului exclusiv al acestui titular de reproducere a programului său pentru calculator, prevăzut la articolul 4 litera (a) din directiva menționată, să facă inutilizabilă orice copie aflată în posesia sa la momentul revânzării acesteia (a se vedea prin analogie Hotărârea din 3 iulie 2012, UsedSoft, C-128/11, EU:C:2012:407, punctele 70 și 78).
- 56 În plus, trebuie precizat că îi revine dobânditorului licenței de utilizare nelimitată a copiei unui program pentru calculator de ocazie care, prevalându-se de principiul epuizării dreptului de distribuție, descarcă o copie a acestui program pe calculatorul său de pe site-ul internet al titularului dreptului sarcina de a dovedi, prin orice mijloc de probă, că a achiziționat în mod legal respectiva licență.
- 57 Din ansamblul considerațiilor care precedă rezultă că articolul 4 literele (a) și (c) și articolul 5 alineatele (1) și (2) din Directiva 91/250 trebuie interpretate în sensul că, deși dobânditorul inițial al copiei unui program pentru calculator însoțite de o licență de utilizare nelimitată are dreptul să revândă de ocazie unui subdobânditor respectiva copie și licența sa, acesta nu poate, în schimb, atunci când suportul fizic original al copiei care i-a fost livrată inițial este avariat, distrus sau pierdut, să furnizeze subdobânditorului menționat copia sa de rezervă a acestui program fără autorizarea titularului dreptului.

Cu privire la cheltuielile de judecată

- 58 Întrucât, în privința părților din acțiunea principală, procedura are caracterul unui incident survenit la instanța de trimitere, este de competența acesteia să se pronunțe cu privire la cheltuielile de judecată. Cheltuielile efectuate pentru a prezenta observații Curții, altele decât cele ale părților menționate, nu pot face obiectul unei rambursări.

Pentru aceste motive, Curtea (Camera a treia) declară:

Articolul 4 literele (a) și (c) și articolul 5 alineatele (1) și (2) din Directiva 91/250/CEE a Consiliului din 14 mai 1991 privind protecția juridică a programelor pentru calculator trebuie interpretate în sensul că, deși dobânditorul inițial al copiei unui program pentru calculator însoțite de o licență de utilizare nelimitată are dreptul să revândă de ocazie unui subdobânditor respectiva copie și licența sa, acesta nu poate, în schimb, atunci când suportul fizic original al copiei care i-a fost livrată inițial este avariat, distrus sau pierdut, să furnizeze subdobânditorului menționat copia sa de rezervă a acestui program fără autorizarea titularului dreptului.

Semnături